

Diari de les idees 40

En esta edición del *Diari de les idees* que publicamos justo antes de la pausa de Semana Santa destacamos las tensiones que se están acelerando en los últimos tiempos y que reconfiguran la geopolítica en medio de la tensión por la hegemonía mundial. Las continuas fricciones entre EEUU y China que conjuntamente el papel de Rusia son los grandes protagonistas del escenario global. En una escala menor, la Unión Europea y el Reino Unido encienden un conflicto latente raíz de la crisis de las vacunas. En clave local, el momento político viene marcado por las dificultades para formar gobierno en Catalunya y la creciente polarización del escenario político español.

Empezamos pues, destacando el artículo de Suzanne Nossel que plantea en *Foreign Affairs* los retos y las problemáticas que supone construir un sistema de gobernanza global adaptado a las urgencias del siglo XXI. La socióloga cuestiona las líneas de reconstrucción de un nuevo orden global, en un contexto donde Rusia y China conculcan de manera sistemática los derechos humanos, donde el auge de los populismos de extrema derecha es ya una realidad en las democracias liberales y donde el multilateralismo es más vulnerable que nunca. Para Nossel, hace falta establecer nuevos límites, conceptualizar y dar visibilidad a un discurso alternativo y hacer una política que se fundamente en el desarrollo y la seguridad internacional sobre la base del respeto a los derechos humanos. Unos derechos que vuelven a estar encima de la mesa ahora que se abre en Minneapolis el juicio contra Derek Chauvin, el policía responsable de la muerte de George Floyd. Hay que leer con atención a propósito de este juicio, el sociólogo norteamericano Richard Sennett que analiza en la revista *Contexto* el panorama actual de la extrema derecha racista de los Estados Unidos a la vez que muestra su escepticismo respecto de la promesa de Joe Biden con respecto a la restauración de la unidad de la sociedad norteamericana.

Paralelamente, en *Foreign Affairs*, Hal Brands y Zack Cooper llevan a cabo un análisis exhaustivo de la rivalidad entre China y los Estados Unidos poniendo en el centro del debate la importancia que el peso de la ideología y los valores adquieren, en términos estratégicos. En efecto, ambas potencias se centran en la promoción de sus propios valores más allá de sus fronteras con el objetivo de incrementar o estabilizar su influencia y hegemonía global. En tanto que China lo hace desde el autoritarismo y los Estados Unidos

desde la democracia, destaca la asimetría moral derivada de las políticas de ambas potencias y que podría ser útil para la ventaja competitiva de los Estados Unidos: el uso de la estrategia comparativa entre un régimen autoritario que vulnera de manera sistemática los derechos humanos y un país que defiende los valores democráticos podría ser un punto clave para la consecución de coaliciones nacionales e internacionales más sólidas.

Como contrapunto, desde las páginas de *Le Grand Continent*, [Li Bin](#) considera que, aunque las Nuevas Rutas de la Seda se presentan a menudo como una proyección de la voluntad expansionista de China, se tendrían que ver como un nuevo modelo de gobernanza multipolar. Esta perspectiva intenta presentar otra visión, explícitamente china, inspirada en el análisis comparado y las tesis de Negri i Hardt sobre la globalización. Unas tesis de las que formaría parte la iniciativa de las Nuevas Rutas de la Seda, para redefinir el orden internacional. En último término, el auge de China supone un nuevo enfoque y la utilización de marcos conceptuales y cognitivos alternativos de cooperación.

Como nota positiva en el panorama internacional Giovanni Faleg reflexiona, también en *Le Grand Continent*, sobre el futuro de África en la próxima década. En este sentido, la puesta en marcha de la ZECLA (zona de libre comercio continental africana) el 1 de enero de 2021 es una oportunidad para imaginar cómo podría ser un continente africano integrado y próspero al final de la década y cuáles son las vías a seguir. Efectivamente, la integración continental es un elemento crucial para la rehabilitación y la resiliencia económica de África. El objetivo es crear un mercado continental único de bienes y servicios, con libre circulación de personas e inversiones. Paralelamente, a fin de que se materialicen las promesas de la ZECLA, el libre comercio tiene que ir acompañado de una mejora en diez áreas esenciales por el desarrollo de la integración: medio ambiente, digitalización, conflictos, trabajo, urbanización, armamento, gobernanza, violencia, energía y proyección marítima. Ahora les corresponde a los líderes políticos del continente asumir la responsabilidad y adoptar las reformas necesarias.

En el horizonte europeo, el Reino Unido sigue siendo uno de los puntos de atención. Por una parte, los problemas planteados por la frontera norirlandesa como consecuencia del Brexit llevan el editorial de *The Guardian* a dar un toque de atención sobre las posibles consecuencias que puede tener la falta de respeto del acuerdo del Brexit. Las decisiones unilaterales del ejecutivo británico, especialmente con respecto a la nueva frontera arancelaria establecida en el Mar de Irlanda, están recibiendo respuestas legales por parte de la Unión Europea. Parece que el nuevo contexto tiene el potencial de generar nuevas tensiones en un territorio donde la estabilidad es frágil y el equilibrio entre los diferentes actores es clave para mantener la paz social. Todo eso sucede, en un escenario multipolar donde decisiones unilaterales electoralistas pueden, fácilmente, hacer saltar por los aires los consensos de mínimos surgidos del Acuerdo del Viernes Santo. Por otra parte, Alyn Smith i Steward McDonald, portavoces de asuntos exteriores y defensa del *Scottish National Party* argumentan desde las páginas de *Foreign Policy* la necesidad de pensar en un nuevo referéndum para la independencia de Escocia y señalan dos puntos importantes que hay que tener en cuenta. Por una parte, el hecho de que en la campaña del referéndum de 2014 los independentistas no explicaron lo bastante bien el proyecto ni supieron transmitir la seguridad necesaria a sus votantes. Por otra, la serie de promesas realizadas

por el gobierno británico que defendía el mejor de los dos mundos y el mantenimiento de la adhesión a la UE se han traducido finalmente en más conflictos y, finalmente, en el Brexit. En último término, pues, la piedra angular de los independentistas escoceses tiene que ser la pertenencia a la Unión Europea.

También a nivel europeo, los problemas vinculados a la vacuna de AstraZeneca siguen siendo un lastre para los esfuerzos de recuperación europea y como señala *The New Statesman* la suspensión cautelar durante unas semanas de la vacunación con AstraZeneca parece tener causas que tienen más que ver con la política que con la ciencia, y si bien es cierto que el principio de precaución es una práctica correcta, parece que las consecuencias en términos de la desconfianza generada han sido peores. También Paul Krugman analiza la situación desde el *New York Times* y afirma que el fracaso europeo en su política de vacunación va mucho más allá de las decisiones tomadas por los líderes de la UE, ya que el problema es de tipo sistémico y se caracteriza por la falta de consenso, en una sociedad desmoralizada y descontenta, donde se han deslegitimado las instituciones y donde destaca el auge de partidos de extrema derecha, que están llevando la UE a una crisis de tipo multidimensional. Una Europa en crisis permanente que según *The Economist* ha provocado que muchos partidos euroescépticos hayan abandonado su discurso basado en una ruptura con la Unión, y que ahora apuesten por atacarla con reformas desde dentro, alentados por los casos de Hungría y Polonia, que están haciendo uso de las herramientas puestas a su disposición por la Unión para conseguir sus intereses nacionales. Los partidos populistas utilizan pues a la UE como una herramienta funcional para sus intereses autoritarios y conservadores.

Con respecto a la política catalana y española, Josep Ramoneda destaca en el diario *Ara* que en tiempo de desconcierto, se impone la simplificación: la polarización ahorra muchas horas de pensar, porque sólo hace falta encontrar una oposición que marque la incompatibilidad radical con el adversario y repetirla hasta el infinito. Así, en pocas horas en la política española se han oído <A[oído|sentido]> llamamientos a “socialismo o libertad”, “libertad o fascismo”, “comunismo o libertad”, según se iban moviendo las piezas. También en Catalunya hace tiempo que estamos instalados en el unionismo o el independentismo. Si en España se está pasando masivamente de hacer política a jugar a hacer política, en Catalunya seguimos atascados en el imaginario de la polarización, que parece consolidado. Estamos en una fase de estancamiento, sin capacidad para movernos en ninguna dirección. Hace falta que nos planteemos, pues, si seremos capaces de romper estas inercias. Paralelamente, Francesc-Marc Álvaro denuncia en *La Vanguardia* que la mirada estrábica que caracteriza la política española de los últimos tiempos no es causal, ni es inocente: forma parte de un marco conceptual o de sentido según el cual se pretende convertir el gobierno de socialistas y podemitas en ilegítimo y contrario a las esencias del Estado. Existe pues una actitud radical y destructiva por parte de la derecha, que en Madrid ha adoptado las maneras del trumpismo para conservar el poder. En último término, la élite política española no ha sabido dar una respuesta a la herida del franquismo y eso sigue envenenando la convivencia.

Con motivo de los debates y de las polémicas sobre la ley trans presentada por el Gobierno español, destacamos el nuevo libro del filósofo Paul B. Preciado *Yo soy el monstruo que os*

habla (Anagrama, 2020) donde reivindica la deconstrucción de cualquier binarismo obligatorio con respecto al género y a las sexualidades de las personas y la supresión de los discursos patologizantes que oprimen a las personas que no encajan en la norma. Preciado también realiza una crítica a las políticas públicas e, incluso, hacia algunos sectores del movimiento feminista que siguen reproduciendo los esquemas dualistas que orillan la realidad y la existencia de las vidas de muchas personas. Continuando con el tema de la identidad, a raíz de las polémicas sobre los vetos impuestos a diferentes traductoras y traductores de la joven poeta norteamericana Amanda Gorman, Kenan Malik considera en *The Guardian* que la controversia se hace eco de muchos otros enfrentamientos por el cruce de líneas raciales y culturales, desde denuncias de ‘apropiación cultural” hasta disputas sobre adopciones “transraciales”. Denuncia que en un mundo dividido en líneas identitarias, se considera que experiencias o formas culturales particulares pertenecen a grupos particulares y están fuera de límites para otros. *Stay in your lane* es el mantra de moda. En definitiva, la identidad vista como un medio para protegerse de los demás, para limitar las posibilidades de hacer conexiones más universales.

Con el fin de apuntalar la democracia, Daniel Innerarity hace un llamamiento desde *El País* a proceder una reducción de la carga moral de las ideas políticas a través del reconocimiento que cualquier ideología no es sinónimo de una verdad en términos absolutos sino que más bien es inevitablemente parcial. Es necesario revisar las nociones de justicia social y de libertad, ya que la diversidad de usos y concepciones de ambos conceptos en los debates políticos evidencia la imposibilidad de definirlos o delimitarlos de manera universal: más bien, nos encontramos ante un juego de percepción e interpretación de la realidad. La consecuencia derivada de esta tendencia a las ideas impermeables es que se entra en un debate de superioridad moral, una especie de juego de egos que dificulta la capacidad de mejora de nuestra sociedad.

Con respecto a las perspectivas económicas, desde las páginas de *Social Europe* siete académicos publican un manifiesto donde alertan sobre la trampa que se esconde detrás de la propuesta de cancelar la deuda que posee el Banco Central Europeo respecto el países de la Unión. A pesar de ser una medida atractiva y que tendría un peso simbólico muy grande, consideran que sería un movimiento fútil, ya que esta deuda es, en última instancia, de los bancos centrales nacionales de cada uno de los países, y, por lo tanto, lo que harían sería cancelarse la deuda a sí mismos. Así pues, la medida de la cancelación, no sólo no ayudaría realmente a dar recursos a los países para las grandes inversiones públicas que se tienen que hacer, sino que provocaría una subida de la prima de riesgo con la que los mercados presionarían los países. Como alternativa a la cancelación de la deuda proponen subir los impuestos a las grandes fortunas y a las grandes empresas que se han beneficiado de la situación de la pandemia, y proceder a una reestructuración de las instituciones reguladoras y la coordinación entre el BCE y los bancos centrales nacionales. Todo con la voluntad de afrontar las grandes inversiones públicas que los países tendrán que hacer para recuperarse de la crisis provocada por la pandemia, y realizar la transformación verde de la economía que cada vez es más urgente. También destaca el editorial del diario *El País* centrada en el mercado laboral que es la gran asignatura suspendida por la democracia española. No sólo por la lacra endémica de niveles de paro muy superiores a la media europea sino también por la gran tasa de temporalidad. Casi uno de cada cuatro

asalariados es eventual, un porcentaje que deja en mal lugar a España en la Unión Europea. La situación se agrava todavía más si se consideran dos factores: en muchas ocasiones esta contratación temporal se hace de forma irregular, sin cumplir con la ley, y las administraciones públicas dan un pésimo ejemplo recurriendo a estos tipos de contratos incluso más que el sector privado. Los efectos de la alta temporalidad en España son muchos y perversos. Divide el mercado laboral en dos grupos muy desiguales: los que tienen un empleo fijo y los que se ven abocados durante años a encadenar contratos temporales con la precariedad e inestabilidad que eso comporta. Asimismo, empresas y asalariados se implican mucho menos en la formación para un trabajo, que, al fin y al cabo, tiene fecha de caducidad. Y eso último, a su vez, es un lastre para la productividad y, al final de la cadena, los salarios. En último término, no sólo son necesarios cambios legales, sino que también es importante modificar un modelo productivo en que, hasta ahora, las actividades de temporada y las necesidades puntuales de mano de obra tienen demasiado peso.

La emergencia climática es el principal reto que tiene que enfrentar la Humanidad y es la causa de la crisis sanitaria de la COVID-19, tal como afirma desde las páginas de *The New Republic*, la investigadora Mariana Mazzucato. Propone una aproximación diferente a la forma de encarar las tres grandes crisis que sufre la humanidad (sanitaria, económica y climática) y alerta de que no será suficiente con estrategias a corto plazo, se tiene que ir más allá y replantear el capitalismo. Así, hace falta que el Estado sea un actor principal en el diseño de nuevos modelos económicos a largo plazo, bonificando fiscalmente las empresas que cumplen con objetivos relacionados con la sostenibilidad medioambiental o que paguen mejores sueldos y tengan más responsabilidad social. Un escenario de triple crisis donde, como señala Mariano Marzo en *El Periódico*, el Antropoceno tiene un impacto más intenso que nunca como lo demuestran las cifras que comparan la masa antropogénica constituida por todos aquello que ha sido producido por el hombre, y la biomasa formada por todo lo que es de tipo natural. Así, un estudio impulsado a finales del 2020 por los científicos del Weizmann Institute of Science alerta de que, si en los años noventa los materiales de tipo humano únicamente representaban un 3% de la masa total a la tierra, este año por primera vez en historia, la biomasa humana supera la biomasa natural. En la revista *Politico*, [Sarah Wheaton](#) nos invita a hacer un viaje al futuro, imaginando seis posibles escenarios en relación con la COVID-19, pasando de los más utópicos a los más distópicos.

Para acabar, desde las páginas de *Politico* Melissa Heikkilä alerta sobre un fenómeno reciente relacionado con las nuevas tecnologías y que puede ser fuente de múltiples vulneraciones de derechos, como es la discriminación racial de los sistemas de Inteligencia Artificial. Recientemente, los Países Bajos protagonizaron un escándalo a raíz de la acusación falsa de fraude a 26.000 familias que tenían en común que pertenecían total o parcialmente a minorías raciales. Resulta que el gobierno había utilizado un algoritmo que pronosticaba el perfil de persona que es probable que cometa fraude pidiendo ayudas. Un ejemplo real del riesgo de que los instrumentos de IA reproduzcan los prejuicios racistas de la sociedad, ya sea en base al reconocimiento facial, o por nacionalidad, o incluso por el origen de los nombres y apellidos. Es fácil que una tecnología diseñada por personas blancas y pensada para personas blancas, acabe reproduciendo criterios racistas, aunque

sus creadores no lo quieran así. La única solución a esta problemática pasa por que las minorías raciales y étnicas formen parte del proceso de creación, o cuando menos de regulación de estas tecnologías. Una preocupación que también comparte Alexandra Reeve Givens en *The New York Times* donde describe cómo los mecanismos de Inteligencia Artificial utilizados por la contratación laboral reproducen las discriminaciones laborales por razones de género, clase, raza u otras que, históricamente, han sido sinónimos de desigualdad y asimetría en el ámbito laboral.

Política internacional y globalización

Suzanne Nossel The World Still Needs the UN

Suzanne Nossel planteja els reptes i les problemàtiques que suposaria construir un sistema de governança global adaptat a les necessitats del segle XXI. La sociòloga qüestiona les línies d'aquesta reconstrucció d'un nou ordre global on potències com Rússia i la Xina conculquen els drets humans, on l'auge dels populismes d'extrema dreta és una realitat i on el multilateralisme és més vulnerable que mai, justament, quan més el necessitem. I és que tots els indicadors apunten que aquest ordre global suposaria la destrucció de les Nacions Unides, atès que soscava les seves bases construïdes amb idees de drets universals, cooperació, interdependència i seguretat internacional. Així mateix, existeix la possibilitat que les grans potències autoritàries com la Xina o Rússia, vegin en aquest ambient de crisi una oportunitat per convertir l'ONU en instrument funcional per als seus interessos. Finalment, Nossel considera que cal establir de nou els límits, conceptualitzar i donar visibilitat al desenvolupament i la seguretat internacional fonamentant-los en el discurs dels drets humans universals.

Giovanni Faleg Le futur de l'Afrique : libre échange, paix et prospérité?

Quin serà el futur de l'Àfrica en la propera dècada? La posada en marxa de la ZECLA (zona de lliure comerç continental africana) l'1 de gener de 2021 és una oportunitat per imaginar què podria ser un continent africà integrat i pròsper al final de la dècada i quines són les vies a seguir. Segons l'autor, la integració continental és crucial per a la rehabilitació i resiliència econòmica d'Àfrica. L'objectiu de la ZECLA és crear un mercat continental únic de béns i serveis, amb lliure circulació de persones i inversions. El seu llançament és una oportunitat per dur a terme una previsió estratègica per imaginar com podria ser un continent integrat i pròsper el 2030. Per tal que es materialitzin les promeses de la ZECLA, el lliure comerç ha d'anar acompanyat d'una millora en 10 àrees essencials per el desenvolupament de la integració funcional: entorn, digitalització, conflictes, treball, urbanització, armament, governança, violència, energia i projecció marítima. Tanmateix, si no es prenen mesures polítiques per prevenir i minimitzar els reptes de la propera dècada, el lliure comerç a l'Àfrica corre el risc de fracassar. En darrer terme, ara els líders polítics del continent han d'assumir-ne la responsabilitat i adoptar les reformes necessàries.

Peter Beaumont 'We choose good guys and bad guys': beneath the myth of 'model' Rwanda

Des de les pàgines de *The Guardian* es revela com el president ruandès Paul Kagame, durant molt de temps portat als núvols pels líders occidentals, ara és acusat d'importants abusos dels drets humans. En efecte el llibre de Michela Wrong *Do not disturb: The Story of a Political Murder and an African Regime Gone Bad* (Fourth Estate, 2021) revisita la història moderna de la regió dels Grans Llacs d'Àfrica, una zona afectada pel major genocidi del segle XX. Si fins ara la versió habitual era que un grup idealista de joves rebels havia derrocat el règim genocida a Kigali, donant inici a una era de pau i estabilitat que havia convertit Ruanda en la nineta dels ulls d'Occident, la nova versió planteja preguntes que qüestionen el passat recent: per què tants ex-rebels ridiculitzen les explicacions oficials de qui va disparar el míssil que va matar els presidents de Rwanda i Burundi? Per què no van acabar les matances massives quan els rebels van prendre el control del país? Per què els mateixos rebels, un cop assegurada la victòria, van iniciar al seu torn una sèrie de matances?

Richard Sennett Estados Unidos cuenta con una sólida base de racismo violento

En aquesta entrevista a *Contexto*, el sociòleg Richard Sennet, analitza el panorama polític actual especialment en referència a l'extrema dreta racista dels Estats Units. Sennet adopta una actitud pessimista pel que fa als votants de Trump, tot afirmant que el seu racisme mai no desapareixerà. En la mateixa línia, argumenta que vivint en un sistema que no permet als individus expressar la seva forma pròpia de treball, fenomen que donaria sentit a la seva vida; no és pas sorprenent que aquests busquin incentius en altres esferes. I és aquí on considera que el racisme dels votants de Trump ha esdevingut part intrínseca de la seva identitat, i desfer-se d'aquesta esdevé extremadament complicat. És per aquest motiu que Sennet es mostra escèptic pel que fa a la promesa de Biden de restaurar la unitat americana. Per donar resposta a aquesta situació, el sociòleg proposa una repressió del racisme i el feixisme com a única solució, impulsada per l'Estat de dret.

Josh Rogin How covid hastened the decline and fall of the U.S.-China relationship

L'article de Josh Rogin per al *Washington Post* ressegueix el desenvolupament de les relacions entre la Xina i els Estats Units des de l'aparició de la pandèmia. Poc abans de l'aparició del virus a les vides de milions de persones al voltant del món, s'estaven assentant les bases d'un acord comercial entre la Xina i els Estats Units, que havia de ser el principi del final de la guerra comercial dels últims anys. L'explosió de la pandèmia va provocar que tota l'atenció internacional es centrés en intentar entendre la magnitud de la catàstrofe que s'apropava. Amb l'excepció de Matthew Pottinger, assessor sobre seguretat nacional del president Trump, la resta dels alts càrrecs propers al president no tenien cap

intenció, ni interès, en creure les advertències que arribaven sobre la magnitud del problema. Això va permetre a la Xina aconseguir que l'administració Trump s'avingués a creure en la versió oficial que el Partit Comunista transmetia després d'haver censurat qualsevol possible filtració interna. Quan ja estava clar que el virus no estava controlat, la Xina va iniciar una campanya de propaganda per defensar el seu model de gestió de la crisi, que anava des d'utilitzar l'ajuda a altres països per comprar complicitats, fins deixar entreveure que el virus podia haver-se originat als Estats Units. En aquest moment, la política comunicativa de Trump va donar un gir de 180 graus, i va passar de la col·laboració a l'atac directe contra la Xina com a culpable de la pandèmia. L'article deixa entreveure que segurament el govern de Xi Jinping va sobreestimar la relació de forces diplomàtiques al seu favor, i la conseqüència va ser que tot i que els dos partits americans van mantenir perfils diferents envers el gegant asiàtic, hi ha hagut un reforçament de la confrontació entre els dos països.

Hal Brands i Zack Cooper U.S.-Chinese Rivalry Is a Battle Over Values

Hal Brands i Zack Cooper analitzen en profunditat la rivalitat entre la Xina i els Estats Units posant al centre del debat la importància i el pes que la defensa ideològica i els valors adquireixen, en termes estratègics, sobretot de cara a construir coalicions internacionals estables i sòlides. En contra dels arguments d'altres analistes de política internacional que defensen que el protagonisme ideològic pot deformar els interessos i estratègia nord-americans i a través d'un exercici de comparació amb els esdeveniments de la Guerra Freda, els autors defensen la necessitat de considerar i valorar l'enfocament ideològic pel que fa a l'estratègia competitiva per part dels Estats Units. La realitat és que ambdues potències se centren en la promoció dels seus propis valors més enllà de les seves fronteres amb l'objectiu d'assegurar, incrementar o estabilitzar la seva influència; Xina ho fa des de l'autoritarisme i els Estats Units des de la democràcia. En aquest sentit, segons Brands i Cooper, fer èmfasi en l'asimetria moral que deriva de les polítiques d'ambdues potències pot resultar útil per l'avantatge competitiu dels Estats Units; tenint en compte que fer ús de l'estratègia comparativa entre un règim autoritari que vulnera de manera sistemàtica els drets humans i un país que defensa els valors democràtics és un punt clau per la consecució de coalicions nacionals i internacionals sòlides i, en definitiva, per la superioritat nord-americana.

Salvatore Babones China's Neighbors Are Stronger Than We Think

Davant l'avenç de la Xina en les últimes dècades, el qual s'ha evidenciat en territoris com el sud-est asiàtic o l'Himàlaia, la preocupació dels territoris que l'envolten és creixent. És per això que aquests han començat a mobilitzar-se, per tal de respondre i resistir a les dinàmiques amenaçadores xineses. Aquest és el tema central de l'article publicat a *Foreign Policy*, on fa un repàs de les fortaleses dels diversos moviments que estan realitzant els països Indo-pacífics per frenar l'expansió xinesa fent èmfasi en apuntar la capacitat i

fortalesa que tenen per si mateixos; independentment de la protecció que els Estats Units els hi vulguin oferir. L'augment de pressupost destinat a la defensa per part de la Xina és abismal; com bé assenyala Babones, les despeses en mesures defensives per part de Pequín representen avui dia la segona posició global. Aquest nivell de despesa és espectacular, segons l'autor, tenint en compte que fa dues dècades la Xina es trobava en la sisena posició a escala global. Davant aquesta situació, les forces d'autodefensa dels països veïns s'han organitzat amb eficiència: si bé cal reconèixer que no totes les regions ho han fet amb la mateixa força, la realitat és que els països de l'arc indo-pacífic són perfectament capaços d'assegurar-se contra l'agressió Xinesa. Per això, Babones conclourà la necessitat de mantenir i reforçar, per part dels Estats Units, la iniciativa pròpia d'aquests països; si bé com assenyala el títol de l'article: "els veïns de la Xina són més forts del que ens pensem".

The New Statesman Europe's bad science costs lives

L'article del *New Statesman* critica durament l'acció de la Unió Europea pel que fa a la gestió de la pandèmia. Pel que fa a la gestió al voltant de les vacunes, el Regne Unit havia reservat 100 milions de dosis del vaccí d'Astra Zeneca, abans fins i tot de la seva aprovació, mentre que l'Agència Europea del Medicament va trigar setmanes en aprovar el seu ús. Això ha permès que el procés de vacunació hagi estat molt més ràpid a Gran Bretanya, que ja ha administrat 38 dosis per cada 100 persones, mentre que la UE només n'ha administrat 11. L'article qüestiona la relació de la UE amb la ciència arrel de la suspensió cautelar de la vacunació amb Astra Zeneca, relacionada amb uns episodis de trombosis venoses, que no suposen un augment de la ràtio de trombes en la població general, i que no sembla que tingui cap relació amb la vacuna. Aquest moviment sembla tenir causes que tenen més a veure amb la política que amb la ciència, i si bé és cert que, el principi de precaució basat en prioritzar el no fer mal, és una pràctica correcta, sembla que les conseqüències relacionades amb les morts per COVID en aquest temps, i la desconfiança generada, han estat pitjors. L'article també reconeix que la gestió de la pandèmia al Regne Unit ha estat de tot menys exemplar, però si que hi veu una diferència pel que fa al respecte als processos científics i les evidències empíriques. Sembla que l'Europa que va ser el bressol de la il·lustració ha girat l'esquena a alguns dels seus propis principis.

Gaël Brustier Comment Trump et Berlusconi ont changé notre vie politique

L'article analitza com les figures de Silvio Berlusconi i Donald Trump no només han exercit una enorme influència sobre els seus respectius països sinó que també han tingut un impacte sobre la política internacional, que ha estat afectada per una profunda crisi durant més d'una dècada. Aquestes dues figures internacionals han marcat la vida política amb un fenomen de fascinació-repulsió, que ha acabat transformant-ne els codis. Tant Berlusconi com Trump fan servir un maniqueisme desenfrenat i han produït una mena d'ideologia de substitució de les cultures comunistes i catòliques que havien entrat en crisi finals dels anys vuitantes. En un període de col·lapse d'identitats polítiques, és tan perjudicial com lògic veure representants electes, líders polítics, llançar-se als seus telèfons mòbils per tuitejar

amb desmesura. El que tenen en comú Trump i Berlusconi, doncs, és que sorgeixen en moments de crisi mundial. Somnis, maniqueisme, promeses comercials, simplificació extrema del discurs se sumen. El resultat n'és una forma de cultura de l'enfrontament i del *buzz*, que comporta una accentuació de la violència verbal en el debat polític per mitjà d'un codis d'actuació, denúncia, invectiva i insult.

Li Bin Les Nouvelles routes de la soie : un nouveau paysage pour cartographier l'évolution de la gouvernance mondiale

Tot i que les Noves Rutes de la Seda es presenten sovint com una projecció de la voluntat expansionista de la Xina, el jurista xinès Li Bin, professor de dret a la Universitat Normal de Pequín, ho veu més aviat com un nou model de governança multipolar. En aquesta perspectiva descentralitzada, intenta presentar una altra visió, explícitament xinesa, inspirada en el dret comparat i les anàlisis de Negri i Hardt sobre la globalització, de les que formaria part la iniciativa de les Noves Rutes de la Seda. Cal llegir-lo atenció, doncs, per entendre sobre quines fonts intel·lectuals es basa l'intent de la Xina de redefinir el dret internacional. En darrer terme, l'autor considera que l'auge de la Xina refrescarà la reflexió sobre com modificar el marc cognitiu per guiar la convivència, la recepció mútua i la complementaritat. Alhora, argumenta que aquest canvi és necessari de cara als reptes que plantegen les onades de desordre que travessen el que l'autor anomena l'oceà de la globalització.

Milan Vaishnav The Decay of Indian Democracy

L'article de Milan Vaishnav per a *Foreign Affairs* indaga sobre l'empobriment que ha viscut la democràcia i els drets civils a l'Índia sota el govern de Narendra Modi i el seu nacionalisme hindú. La concentració de poder en favor de l'executiu de Modi que s'ha donat en els últims anys, és ja una realitat. No és tant que les eleccions siguin un frau, que no ho son, si no que les alternatives a Modi han anat empetitint-se, en part per culpa de la inoperància de l'oposició, i en part per les polítiques repressores que s'han portat a terme. Modi ha centrat la seva política en defensar la unitat nacional de l'Índia, recollint el descontent d'una gran part de la població hindú, que representa el 80%, en la qual havia calat la idea que el secularisme predominant els havia transformat en una minoria més. Així doncs, l'executiu ha portat a terme una política de persecució cap a minories religioses, especialment musulmanes, ja sigui qüestionant la seva ciutadania o retirant l'autonomia a certes regions, com el Caixmir. L'article repassa la història recent de l'Índia, mencionant com el partit dominant en l'era post-colonial, el Congrés Nacional Indi, havia construït consensos al voltant de la secularitat, que amb l'arribada de Modi s'han trencat definitivament. La història de Modi és una història de superació, la d'un noi pobre i de casta baixa que ha arribat al poder superant tot tipus d'adversitats, i a més té una idea molt clara de com ha de ser el país. Aquest tipus de narratives poden ser molt atractives i generen un imaginari sobre l'home que necessita el país, que connecta amb amples esferes de la població. Pel que fa a les relacions internacionals, la posició de l'Índia com a potència alternativa a la Xina al continent, ha provocat que tant els Estats Units com la Unió

Europea mantinguin un perfil baix pel que fa a l'estat dels Drets Humans i la democràcia a l'Índia, i aquest fet permet a Modi tenir màniga ampla per desenvolupar les seves polítiques.

Catalunya, España, Europa

Josep Ramoneda Instal·lats en l'imaginari de la polarització

Josep Ramoneda destaca que en temps de desconcert, s'imposa la simplificació: polarització que estalvia moltes hores de pensar, perquè només cal trobar una oposició que marqui la incompatibilitat radical amb l'adversari i repetir-la fins a l'infinit. En poques hores a la política espanyola hem sentit «socialisme o llibertat», «llibertat o feixisme», «comunisme o llibertat», segons cadascú anava movent les peces. A Catalunya fa temps que estem instal·lats en l'unionisme (constitucionalisme) o independentisme (sobiranisme). Amb aquest panorama les idees van escasses i tot gira entorn de la construcció del monstre: l'altre. És l'herència de la revolució neoliberal a la qual la socialdemocràcia es va entregar i els efectes d'un sistema de comunicació nou que escapa als partits convencionals. A l'esquerra ningú s'ha preguntat seriosament què s'ha fet malament perquè la gent l'abandoni pels portadors de promeses del passat sobre les quals l'autoritarisme postdemocràtic va prenent cos. Si a Espanya s'està passant massivament de fer política a jugar a fer política, a Catalunya seguim encallats en l'imaginari de la polarització, convertit ja en *estatus quo*. És a dir, amenaçats per una fase de perllongat estancament, sense capacitat per bellugar en cap direcció. La pregunta és doncs: és impossible trencar aquestes inèrcies?

Francesc-Marc Álvaro No basta con Azaña

Després dels últims esdeveniments a la capital d'Espanya, apareixen anàlisi que pretenen dibuixar la situació a partir del xoc d'extremes, però carregant les tintes sobre Pablo Iglesias i el seu partit, deixant en segon pla a Isabel Díaz Ayuso i les tres formacions que es van fer la foto a la plaça de Colón. Francesc-Marc Álvaro denuncia que aquesta mirada estràbica no és causal ni és innocent: forma part d'un marc de sentit segons el qual el govern de socialistes i podemites «és il·legítim» i contrari a les essències de l'Estat. Existeix doncs una actitud radical i destructiva per part de la dreta, que a Madrid ha adoptat les maneres del trumpisme per conservar el poder. Com és sabut, la primera de totes les batalles és la del llenguatge. Per aquest motiu s'escriuen coses com «els liberals de Cs» (mai ho han estat), que Ayuso estigui orgullosa de ser acusada de «feixista», que es parli de «els comunistes» com si estiguéssim en plena Guerra Freda, que Sánchez posi els ultres de Vox en el mateix sac que Junts, o que molts segueixin etiquetant el Procés com «un cop d'Estat». La corrupció de les paraules bloqueja el debat polític i contamina qualsevol intent de desescalada, no només a Catalunya. En definitiva, l'elit política espanyola no ha sabut donar una resposta a la ferida del franquisme; això és una cosa que enverina la convivència. No serveix de res que Sánchez es faci la foto davant la tomba de Manuel Azaña si el PSOE no és capaç de detectar l'autèntic perill que amenaça avui la democràcia.

The Guardian On the Northern Ireland protocol: honour the treaty

L'editorial de *The Guardian* és un toc d'atenció a les possibles conseqüències que pot tenir la manca de respecte per l'acord del Brexit que manté Boris Johnson en l'estabilitat política a Irlanda del Nord. Les decisions unilaterals de l'executiu britànic, especialment pel que fa a la nova frontera aranzelària establerta al Mar d'Irlanda, estan rebent respostes legals per part de la Unió Europea. Sembla que tot i salvar la unitat comercial de l'illa d'Irlanda, el nou context té el potencial de generar noves tensions en un territori a on l'estabilitat és fràgil i l'equilibri entre els diferents actors és clau per mantenir la pau social. Segurament Johnson veu la possibilitat de treure rendes electorals de mantenir una posició de força unilateral envers la UE, fins i tot vulnerant els acords post-Brexit, però aquest moviment poden posar en risc un altre acord, el de divendres sant. Els unionistes nord-irlandesos sempre han vist aquest últim acord amb escepticisme, i alhora observen amb atenció el nou acord aranzelari, que alguns veuen com un primer pas per a la reunificació d'Irlanda. Tot i això, al referèndum del Brexit, Irlanda del Nord va votar majoritàriament per mantenir-se a la Unió Europea, el que fa pensar que molts irlandesos protestants pro-britànics van votar en contra de marxar. Tot plegat és un escenari multipolar, a on decisions unilaterals electoralistes poden, fàcilment, fer saltar pels aires aquells consensos de mínims que van sorgir de l'Acord de Divendres Sant, i en el cas d'Irlanda, això pot tenir conseqüències catastròfiques. Per aquest motiu, aquesta editorial és una crida oberta a complir els acords signats.

Alyn Smith i Stewart McDonald An Independent Scotland Would Bring No Surprises for Allies

Set anys després del referèndum per a la independència d'Escòcia i després del Brexit, Alyn Smith i Stewart McDonald, portaveus d'affers exteriors i defensa del *Scottish National Party* (SNP) al Parlament del Regne Unit argumenten de la necessitat de pensar en un nou referèndum per la independència d'Escòcia i, en definitiva, d'apostar per la independència pel país. Els resultats del referèndum del 2014 van donar la victòria al No a la independència amb un 55% dels vots. Tanmateix hi ha dos punts principals que cal tenir en compte i que impulsen la necessitat de visibilitzar un moviment independentista escocès que roman molt viu. D'una banda, Smith i McDonald consideren que els independentistes no es van comprometre prou amb explicar el projecte i transmetre la seguretat necessària als votants i a la resta de països que estaven pendents del referèndum. De l'altra, el seguit de promeses realitzades pel bàndol guanyador, que en contra de l'anhel independentista defensava "el millor dels dos mons" i també el manteniment de l'adhesió a la UE s'han traduït finalment en més conflictes i, finalment, en un Brexit. Per això doncs els autors aposten per una independència escocesa, fiable i constructiva i manifesten que la pedra angular de la política exterior, de defensa i de política econòmica ha de ser, precisament, la pertinença a la Unió Europea. En definitiva, el SNP aposta per una renovació del projecte independentista escocès i es presenta ara amb la intenció d'obrir les portes a explicar al món les seves motivacions.

Edward Docx The clown king: how Boris Johnson made it by playing the fool

Edward Docx estableix un perfil del Primer Ministre britànic Boris Johnson, tot comparant-lo amb un pallaso. La comparació va molt més enllà d'un insult o una desqualificació, si no que connecta amb l'estil comunicatiu del Primer Ministre, que sovint sembla erràtic, però que amaga intencions polítiques clares. Docx explica com Johnson utilitza una gestualitat i una oratòria que tenen el propòsit de desemascarar les absurditats de la política tradicional i, d'aquesta manera, es posa de la banda dels ciutadans que l'estan veient i sentint. Aquest estil és propi dels sàtirs i els pallasos que utilitzen aquest llenguatge per exposar les absurditats de la vida diària, o fins i tot, per fer surar les contradiccions del poder i dels polítics. El problema arriba quan el sàtir no és un personatge que critica el poder i fa riure l'audiència, si no que també és una persona amb poder. En aquest moment, la sàtira és transforma en una arma política a través de la qual el bufó pot dir una cosa un dia, i al dia següent una altra, i que això no li passi factura, ja que l'audiència no espera prendre's seriosament el que diu un bufó, però alhora aquest pren decisions polítiques rellevants, que afecten a tota la població. Això és precisament el que Docx atribueix al govern de Johnson, ja sigui en el context del Brexit, com en el cas de les minories nacionals, o fins i tot amb la pandèmia. L'acció de govern de Johnson en el context post-Brexit ha provocat una desestabilització de la unió britànica arrel dels seus exabruptes pel que fa als aranzels a Irlanda del Nord, i per la seva banda, el govern escocès està preparant el seu cas per fer un segon referèndum. El Regne Unit ha patit un dels majors índexs de mortalitat del món durant la pandèmia, i Docx deixa entreveure que algunes d'aquestes es podrien haver evitat. Segons l'autor, Johnson pretén que totes aquestes decisions erràtiques perpetrades pel bufó quedin oblidades arrel de l'èxit en la campanya de vacunació. L'avantatge que té el sàtir és que sap perfectament que l'audiència sempre recorda més el final que no pas el principi.

The Economist Why leave the EU, when you can shape it instead?

L'article de *The Economist* il·lustra com molts partits han abandonat el seu discurs euroescèptic basat en una ruptura amb la Unió, tot apostant per la seva reforma. Si al principi diversos partits nacionals varen adoptar un discurs basat en la crítica, tot argumentant que deixar la Unió representava la via més efectiva, ara queda clar que es tractava de fet d'una simple estratègia per guanyar representació interna, intentant apoderar-se així dels vots del 30% que estaven realment disposats a abandonar la UE. Malgrat això, aquesta estratègia s'ha anat debilitant a mesura que les crítiques cap a la Unió s'anaven accentuant, les mateixes que van exercir sobre aquesta una pressió realment efectiva. En aquest context, molts partits euroescèptic s'han adonat que realment no cal abandonar la Unió, ja que soscar-la i canviar-la pot resultar molt més efectiu, una idea que ha esdevingut encara més popular arrel dels casos d'Hongria i Polònia, que estan fent ús d'aquesta eina per aconseguir refermar els seus interessos nacionals. Partint de la base que l'auge de partits d'ultradreta per tota Europa ja és una realitat, i si això li sumem a

més, una societat descontenta amb la deficient gestió de la pandèmia per part de la UE, no és sorprenent que els partits ultraconservadors i populistes vegin aquí una oportunitat per guanyar influència. Coalicions d'ultradreta que tot adoptant un discurs populista, acabarien per convertir la UE en una eina funcional per als seus interessos autoritaris i conservadors.

Ariane Bonzon Droits humains: le marché de dupes qu'Erdoğan veut conclure avec l'Europe

L'autora denuncia els intents del règim d'Ankara de manipular la UE en benefici propi arrel de la presentació a principis de març d'un «Pla d'acció per als drets humans» per als propers dos anys que també hauria de conduir a la redacció d'una nova Constitució. Tanmateix, a Turquia i a l'estranger, aquest "pla d'acció" és objecte d'un profund escepticisme. En primer lloc, perquè el seu contingut no és gaire convincent i després perquè aquest pla està en total contradicció amb la política autoritària que transgredeix les llibertats elementals dutes a terme durant deu anys a Turquia. El desmantellament de l'Estat de dret hi ha adquirit una dimensió molt important a causa de l'aliança del Partit de la Justícia i el Desenvolupament (AKP, presidit per Erdoğan) amb el Partit d'Acció Nacionalista (MHP, extrema dreta) des del 2015. El pacte que uneix aquests dos partits gira al voltant de la convicció que la supervivència de l'Estat estaria en perill. L'article denuncia que, en realitat, el pla anunciat no és més que un programa finançat per la Unió Europea i el Consell d'Europa, que Erdoğan utilitzarà per dur a terme tota mena de manipulacions per mantenir-se al poder. I fins ara, Brussel·les no n'ha dit res. Com si tanqués els ulls amb l'esperança que Ankara accepti renovar l'acord del 2016 segons el qual la UE subcontracta a Turquia la gestió dels refugiats sirians.

Rafael Poch La Unión Europea hacia China: debilidad y ambigüedad

Rafael Poch analitza a la revista *Contexto* les relacions ambigües entre la UE i la Xina, basant-se en la nova orientació del Consell Europeu que va aprovar al mes d'octubre de 2020 una nova doctrina en la seva relació amb el gegant asiàtic: la Xina és al mateix temps soci, competidor i rival sistèmic depenent de l'àmbit polític en qüestió. Convé doncs plantejar-se si aquests diferents àmbits són realment separables? A la pràctica sembla difícil desvincular comerç i inversió, on la Xina és considerada un soci de seguretat i valors, on la Xina és vista com a rival sistèmic. D'altra banda, també cal preguntar-se si algun dia la UE serà capaç de relacionar-se amb la Xina no a través de tres diferents enfocaments sinó mitjançant un sol punt de vista. Això resumeix molt bé la debilitat i ambigüitat de l'actitud de la Unió Europea cap a la Xina, en la mesura que com més vulgui Brussel·les avançar en la seva relació amb Pequín més es ressentirà la seva relació amb Washington i més s'aguditzaran les seves divisions internes.

Paul Krugman Vaccines: A Very European Disaster

Des de les pàgines del *New York Times*, Paul Krugman du a terme una anàlisi comparativa dels EUA i Europa en qüestió de sanitat i gestió de pandèmia. Comença argumentant que els nord-americans haurien de veure el model de sanitat pública europea com un exemple a seguir, ja que la seva efectivitat és real i així ho demostren estadístiques que revelen la major esperança de vida dels europeus en comparació amb els nord-americans. Malgrat això, Krugman afirma que pel que fa a la gestió de la COVID-19 els nord-americans han demostrat la seva superioritat respecte dels europeus. En la mateixa línia, el columnista explica que el fracàs europeu en la qüestió de la vacunació va molt més enllà de la incapacitat dels líders europeus per prendre decisions acurades, ja que al seu entendre el problema és de tipus sistèmic.: manca de consens, societat desmoralitzada i descontenta, deslegitimació de les institucions, auge de partits d'extrema dreta estan portant la UE cap a una crisi de tipus multidimensional. Krugman acaba advertint que el projecte europeu és més vulnerable que mai i que la gestió de la pandèmia podria representar el detonant de la seva desintegració.

Democracia, diversidad y cultura

Jonathan Schlefer The Real Guardrails of Democracy Are Its Citizens

En aquest article Jonathan Schlefer, investigador sènior a la Harvard Business School, realitza una anàlisi exhaustiva sobre el sistema electoral dels Estats Units, centrant-se en el conegut problema de polarització ideològica existent al país. A través d'aquesta aproximació, l'article esdevé una crítica a la gestió les elits polítiques nord-americanes i una crida a la democràcia a través d'una refundació del sistema de votació i representació política basada en l'exemple europeu. Schlefer demostra, en aquest article, com el problema de la polarització als Estats Units és un problema de les elits -no de la ciutadania-, fet que genera múltiples conseqüències que són font dels problemes polítics i democràtics que pateix el país. La lluita pel poder entre els dos bàndols és, segons Schlefer, un dels principals problemes: a través del conflicte per l'obtenció de poder per part de les elits polítiques, la tolerància i la moderació queden enderrocades, de manera que l'animadversió entre demòcrates no republicans i republicans va empitjorant perillosament; traslladant-se de manera directa als votants i el que és pitjor, legitimant-se alhora. Segons Schlefer, un exemple molt evident d'aquest problema el trobem el 6 de gener del 2021: l'assalt al Capitoli dels Estats Units no s'haguera donat si Trump no l'hagués promogut. Jonathan Schlefer defensa que, en contra de les ofertes polítiques "precuinades" que ofereix el sistema electoral polaritzat dels Estats Units, és la gent la que ha de donar forma a les polítiques. La manera és a través de la reformulació i refundació del sistema de votació i la representació electoral. Segons l'investigador, els sistemes d'algunes regions europees donen més veu a les minories a través d'un mecanisme de representació proporcional que supera en eficàcia democràtica el sistema estatunidenc dels "dos partits". Per això, Schlefer reclama més i millor democràcia que advoqui per una representació real de la ciutadania.

Daniel Innerarity Contra la superioridad moral

A través de la crítica a la superioritat que es desprèn sovint dels arguments que oposen els discursos d'esquerra i dreta, Daniel Innerarity fa una crida a la necessitat de treure càrrega moral a les idees polítiques reconeixent que tota qualsevol ideologia no és sinònim d'una veritat en termes absoluts sinó que aquesta és, més aviat, inevitablement parcial. L'argument d'Innerarity se centra principalment en una revisió de les nocions de justícia social i llibertat per estructurar la seva crítica. La diversitat d'usos i concepcions sobre ambdós conceptes en els debats polítics evidencia la impossibilitat de definir o delimitar-los de manera universal: més aviat, ens trobem davant d'un joc de percepció i interpretació de la realitat i de què cal fer on ambdós actors -d'esquerra i de dreta- sostenen versions pròpies que són parcials, i per tant no poden desqualificar les altres perspectives existents. És per això que Innerarity defensa que en la vida política no es disputen valors enfrontats sinó més aviat concepcions diverses d'aquests valors. La conseqüència que es deriva d'aquesta tendència a les idees impermeables és, precisament, que més que avançar s'entra en un debat que Innerarity anomena de superioritat moral; una mena de joc d'egos que dificulta la capacitat de millora de la nostra societat.

Tim Harford What Conspiracy Theorists Don't Believe

L'article de Tim Harford per *The Atlantic* s'endinsa en l'espai de les teories de la conspiració i en com combatre-les. Aquestes teories han crescut de forma massiva al mateix temps que ha crescut internet i les xarxes socials. L'enorme quantitat d'informació que circula per les xarxes és sovint causa de desinformació. Però més enllà d'això, Harford es pregunta que és el que fa que algunes persones siguin capaces de creure en aquest tipus de teories. Sovint, aquest problema s'ha intentat contrarestar amb dades i evidències, però Harford apunta a que aquesta no és la solució, ja que en definitiva, són aquestes dades les que han fet dubtar de la versió hegemònica a l'individu que creu en aquestes teories. Enlloc de centrar-nos en perquè aquesta gent creu aquestes coses, ens hauríem de preguntar què els fa dubtar. Harford posa l'exemple d'estudis on s'ha vist que la gent tendeix a racionalitzar idees preconcebudes enlloc d'intentar contrastar-les. És més fàcil buscar arguments a favor de les pròpies creences, que no posar-les en dubte. És per aquest motiu que la gent que creu que la terra és plana es desenvolupa molt millor atacant les evidències científiques que demostren que no ho és, que no justificant el seu propi punt de vista, que sovint te grans forats argumentaris. Harford adverteix del risc de confondre l'escepticisme amb el cinisme, ja que sempre estem més avesats a qüestionar la realitat quan no encaixa amb les nostres idees, que no les nostres idees quan no encaixen amb la realitat. Potser la millor manera de respondre davant d'aquest tipus d'arguments no és llençant dades que els contradiuen, si no promovent una reflexió que els qüestiononi.

Helen Lewis The Identity Hoaxers

Helen Lewis analitza a *The Atlantic* un fenomen creixent en els últims anys, com és el de la

gent que fingeix formar part d'un col·lectiu al que no pertany. L'article comença amb l'exemple d'una professora universitària nord-americana especialitzada en Estudis Afroamericans, Jessica A. Krug, que havia fingit ser una dona afroamericana, quan en realitat era una dona jueva americana. Lewis aporta uns quants exemples que segueixen aquesta tendència i es pregunta que és el que fa que molta d'aquesta gent hagi decidit mentir, ja que en la major part dels casos, no rebien compensacions econòmiques o professionals d'aquest fet. Hi ha hagut altres casos de frau que han estat molt coneguts, com el de persones que van fingir haver estat a camps de concentració nazis, o el cas de la catalana Alicia Esteve Head, que va ser la presidenta d'un grup de suport a les víctimes de l'11-S, fent-se passar per víctima ella mateixa. Per entendre aquest fenomen, Lewis investiga sobre l'anomenat Síndrome de Munchausen, que fa referència a gent que fingeix patir malalties que no té, i que solen acompanyar les patologies fingides amb històries inventades sobre el seu passat. Així, el cas d'aquesta gent que no fingeix patologies físiques, però sí que s'inventa el seu passat o el seu llegat, l'anomena Munchausen social. Sembla que aquestes persones tenen una necessitat d'atenció desmesurada, que podria estar lligada amb una infància i una adolescència marcades per experiències traumàtiques, ja que en la majoria dels casos s'han trobat indicis de que així ha estat. Curiosament, la majoria dels casos corresponen a dones amb un alt nivell formatiu, sovint acadèmiques, i segons Lewis, es caracteritzen per ser especialment inquisitives alhora de jutjar els altres com a membres legítims de la comunitat o no. És fàcil mostrar empatia amb el sofriment que han patit aquestes persones i que les ha portat a creure's les seves pròpies fantasies, però Lewis recorda que un acadèmic amb reconeixement és una persona amb poder, i constata com testimonis directes sospiten que la majoria d'aquests casos no s'arriben a destapar mai.

Paul B. Preciado A veces, se me olvida que soy un hombre

En un context de debat efervescent sobre el polèmic projecte de llei trans a Espanya, Àlex Vicente realitza una ressenya sobre el nou llibre *Yo soy el monstruo que os habla* (Anagrama, 2020) del filòsof Paul B. Preciado, el qual des de la seva condició com a «home trans amb cos no binari» reivindica la deconstrucció de tot binarisme obligatori pel que fa al gènere i a les sexualitats de les persones i la supressió dels discursos patologitzants que oprimeixen totes aquelles persones que “no encaixen” en la norma. En la publicació del seu llibre, Paul B. Preciado comenta, des de l'apropiació d'una posició degradant subvertida - “Jo sóc el monstre que vosaltres heu creat”-; el debat que s'ha generat al voltant de la llei trans i les dinàmiques opressives i punitives que operen sobre aquestes persones “monstruoses”. El seu llibre, el qual recull un discurs explosiu que va realitzar l'any 2019 en un congrés de psicoanalistes, tracta sense embuts els debats sobre les diferències sexuals, de gènere i al voltant de la sexualitat; advocant alhora per la ruptura total dels esquemes imposats sobre els cossos de les persones, els quals tenen efectes terribles sobre les seves vides. El seu discurs, coherent amb el context del congrés on va ser convidat, se centra àmpliament a defensar la necessitat de superar les dinàmiques patologitzants que operen sobre l'àmbit de la psicoanàlisi. Tanmateix, l'argument transcendeix cap a una crítica a les polítiques públiques i, inclús, cap a alguns sectors del moviment feminista els quals, segons Preciado i habitualment, segueixen reproduint els esquemes dualistes que

deixen enrere la realitat i l'existència de les vides de moltes persones, de molts monstres.

Ana Luísa Bouza Santiago Otro cuidado para las personas mayores

Ana Luísa Bouza explica les dinàmiques del que anomena nou ordre postsalarial, tot exposant les conseqüències d'un sistema incapaç de garantir als seus ciutadans un treball digne, estable i ben remunerat, l'autora acaba proposant algunes solucions efectives. Comença explicant que és cert que les societats occidentals han patit una transició demogràfica, on les baixes taxes de natalitat combinades amb l'alta esperança de vida, realment han tingut un impacte sobre el funcionament d'aquestes. D'aquesta manera ens trobem que la població vella (majors de 65) és molt més elevada que aquella en edat de treballar, en aquest context el sistema de pensions és insostenible i es col·lapsa. Veient aquest panorama extremadament nociu, on les principals víctimes són les persones majors i les generacions futures, molts argumenten que cal donar una resposta a aquest problema sota la idea de reequilibrar els dos indicadors (taxa de mortalitat i de natalitat). Malgrat això, l'autora cataloga aquesta actitud com inadequada ja que el que cal fer és adaptar el sistema de pensions a les noves realitats. Adonar-nos que el problema recau sobre la incapacitat dels governs en crear llocs de treball dignes i permanents, tot perpetuant encara més un mercat negre potent. Adonar-nos que les dinàmiques de l'actual sistema de pensions foren pensades per una societat salarial, on la majoria de la població en edat de treballar tenia accés al mercat laboral amb una edat relativament jove, obtenint a més feina estable i ben remunerada, d'aquesta manera el futur del sistema es podia mantenir. Actualment aquesta situació no es dona, i en aquest punt, Bouza fa una crida a les autoritats per la creació de nous llocs de treball dignes. La columnista acaba recordant que en cap cas es tracta d'una proposta utòpica, on una anàlisi profunda de les feines predominants en el mercat negre seria suficient, o simplement veure en la COVID-19 ha deixat en manifest una llista llarga de necessitats que no són pas cobertes; com per exemple, tots aquells vells que no pogueren fer la compra durant el confinament.

Kenan Malik Lost in translation: the dead end of dividing the world on identity lines

Arran de les polèmiques sobre els vets imposats a diferents traductores i traductors de la jove poeta nord-americana Amanda Gorman, des de les pàgines de *The Guardian* Kenan Malik considera que, al contrari dels qui argumenten que en el cas holandès el problema no és la blancor de la traductora que posa problema, sinó el racisme de la societat holandesa i la marginació a Holanda d'escriptors i traductors negres, el tema a debat no és només el racisme, ja que si fos així, l'argument no hauria estat que un poeta negre necessiti un traductor negre, sinó que hi hauria d'haver més traductors negres, sigui quin sigui el color de pell de l'escriptor que es tradueixi. La controvèrsia, doncs, es fa ressò de molts altres enfrontaments pel creuament de línies racials i culturals, des de denúncies d'«apropiació cultural» fins a disputes sobre adopcions «transracials». Assenyala que ja fa temps que existeix un debat sobre l'ètica de la traducció, sobre com traduir no només les paraules,

sinó també l'esperit de l'original. Tanmateix, les controvèrsies d'identitat actuals no són només qüestions de traducció formal, sinó també dels tipus de traducció informal en què participem cada dia. Totes les converses ens obliguen a "traduir" les experiències i perspectives d'altres persones, per donar-los sentit en termes de les nostres pròpies experiències i perspectives. En un món dividit en línies identitàries, s'ha posat en dubte tant la possibilitat com la moralitat d'aquestes traduccions. Es considera que experiències o formes culturals particulars «pertanyen» a grups particulars i estan fora de límits per a altres. *Stay in your lane* és el mantra de moda. En darrer terme, avui dia la identitat es veu com un mitjà per protegir-se dels altres, per retirar-se de les possibilitats de fer connexions més universals.

Elisa Beni Pasaporte a la injusticia

En aquest article d'opinió, Elisa Beni posa amb contundència al centre el debat el projecte del "passaport COVID" el qual, segons l'autora i argumenta exhaustivament per què aquest projecte representa una injustícia per totes les persones que no han pogut accedir a la vacuna. L'autora argumenta que el passaport COVID estableix una injustícia que representa un "doble avantatge a uns ciutadans i un doble desavantatge a uns altres" per un motiu paradoxal, si bé l'accés a la vacuna no depèn de decisions individuals sinó que el seu accés ve regulat per les ordres de les autoritats. Les persones que han pogut vacunar-se han pogut, per una banda, protegir amb prioritat sobre altres la seva vida i, per altra, gràcies al passaport podrien viatjar amb una llibertat que les persones encara no protegides pel vaccí no poden assolir. En paral·lel, l'autora discuteix altres aspectes com el contingut del passaport, el qual inclourà fins a 11 dades íntimes relacionades amb la salut de les persones que deriva en el problema del control dels individus i les seves vides, o la incoherència científica al voltant d'aspectes com la capacitat transmissora de la gent vacunada; convidant als lectors i lectores a reflexionar en profunditat. En definitiva, Beni planteja un debat que es pregunta pels drets humans. Per ella, l'acreditació de la immunització serà factible quan el vaccí sigui accessible i voluntari per tothom. D'aquesta manera, l'article d'opinió ens convida a preguntar-nos seriosament: és el passaport COVID un projecte just?

The Economist The gloomy politics of sore losers

The Economist ressenya dos estudis acadèmics recents que mostren que el desencís per la democràcia que ja és prou estès encara ho és més, és entre els votants europeus dels partits que han patit una derrota electoral. Aquest fenomen és conegut pels investigadors com la «bretxa guanyador-perdedor», d'acord amb la qual els partidaris dels partits de l'oposició es malfien més del sistema polític que els partidaris dels partits governants. Un estudi de Dimiter Toshkov i Honorata Mazepus de la Universitat de Leiden ha quantificat aquest efecte en 20 països. Van utilitzar dues edicions separades de l'Enquesta Social Europea (ESS), el 2012 i el 2018, per analitzar com els partidaris de diversos partits van canviar les seves actituds amb el pas del temps. Cada edició de l'ESS demana a desenes de milers de persones que responguin a diverses preguntes en una escala del zero al deu. Per

exemple, l'enqu Coastat mitjà de les enquestes de 2012 i 2018 va obtenir una puntuació d'uns cinc pel que fa a la satisfacció amb el funcionament de la democràcia al seu país. Quan els autors van examinar les persones que van votar per partits que havien guanyat o perdut el poder entre el 2012 i el 2018, els resultats van ser clars. Després d'ajustar-se a les diferències demogràfiques entre països, van estimar una caiguda del 7% en la satisfacció amb la democràcia per als votants dels partits perdedors i un augment del 6% per als votants dels partits en el poder. Els seus models calculen que aquest efecte és similar a tot el continent, independentment del sistema electoral d'un país. Un altre estudi recent de l'ESS, publicat l'any passat per Matthew Loveless de la Universitat de Bolonya, va trobar que la bretxa en la satisfacció democràtica persisteix durant més de quatre anys després de la votació.

Quentin Deluermoz La Commune de Paris, 1871 : événement local, événement global

Aixecament parisenc o república universal? Què es pot dir de nou respecte de la Comuna de París, un esdeveniment local extraordinari que immediatament discutit i comentat a tot el món? Amb motiu dels 150è aniversari de l'inici de la insurrecció, que culminaria deu dies després amb la proclamació de la Comuna de París, Quentin Deluermoz ens convida a tornar a situar aquesta experiència en un viatge a través del temps, des de 1870 fins avui. L'autor destaca que posteriorment als fets, la interpretació marxista del canvi de segle i les relectures d'Engels i després de Lenin van introduir un altre gir a la memòria i a la definició de la Comuna. Portarà el punt de referència a altres àrees, especialment asiàtiques i africanes, segons usos que siguin el més variats possible. La idea de la Comuna pren més sentit, de vegades convergent, de vegades conflictiu, canviant, ressorgint. Un viatge fascinant a través del temps que condueix a l'actualitat, on reapareix, sens dubte no és casualitat, en països tan diversos com França, Espanya, Mèxic i els Estats Units.

Economía, bienestar e igualdad

Hannah Brenton EU's green finance agenda turns into a jungle

Hannah Brenton exposa a *Politico* les principals controvèrsies que suposa la nova iniciativa europea per combatre així la lluita climàtica. Aquest any la UE s'ha proposat incloure en la seva agenda política un pla ambiciós basat en l'establiment de tot un marc normatiu que regula les activitats financeres. L'objectiu de la Unió és que aquestes disposicions funcionin com incentiu per evitar així certes accions perjudicials per al medi ambient, incloent pagament de taxes, multes, mesures obligatòries en productes i inversions, també amb relació als recursos energètics utilitzats i molt més. En aquest punt, l'autora adverteix que tot i ser una iniciativa positiva, caldria donar una resposta immediata a les seves mancances per així evitar un efecte nociu contraproduent. Es tracta de mancances de contingut, ja que les disposicions legislatives segueixen sent difoses, abstractes i obertes a la interpretació, així doncs cal conceptualitzar i establir uns límits clars i transparents d'una vegada per totes. En la mateixa línia, Brenton ens presenta certs exemples com

podria ser la polèmica d'incloure el gas natural com energia neta, també les condicions que tot producte ha de complir per tal de ser catalogat com funcional als objectius sostenibles, a més de com tractar les inversions d'armes o els criteris que s'haurien d'utilitzar per determinar les taxes, si aquests haurien de ser universals o no, i moltes més qüestions que romanen obertes. L'autora acaba recordant que una resposta immediata és necessària, ja que; D'una banda, el malbaratament de recursos i esforços de la UE seria una realitat que no convé pas a la Unió, ja immersa en una crisi. I d'altra banda, un marc normatiu difós seria utilitzat per molts inversos com una oportunitat, tot trobant buits legals extremadament nocius pel medi ambient, fent retrocedir encara més a la Unió en la seva lluita contra la crisi climàtica.

Anne-Laure Delatte et al. Cancelling a debt we already own has a false allure

L'article de *Social Europe* consisteix en un manifest redactat per 7 acadèmics francesos, que alerta sobre la trampa que s'amaga darrere de la proposta de cancel·lar el deute que posseeix el Banc Central Europeu respecte el paísos de la Unió. Tot i ser una mesura cridanera, i que tindria un pes simbòlic molt gran, seria un moviment fútil, ja que en definitiva, aquest deute és, en última instància, dels bancs centrals nacionals de cadascun dels paísos, i per tant, el que farien seria cancel·lar-se el deute a sí mateixos. Els autors de l'article insisteixen en que no s'ha de parar tanta atenció en la ràtio del deute dels paísos, ja que els estudis empírics no han indicat mai que el problema del deute sigui el seu volum. La fixació en el volum del deute és conseqüència de criteris ideològics neoliberals, que busquen agitar el fantasma de l'austeritat un altre cop. Així doncs, la mesura de la cancel·lació, no només no ajudaria realment a donar recursos als paísos per les grans inversions públiques que s'han de fer, si no que provocaria que pugés la prima de risc amb que els mercats pressionarien els paísos. En el seu lloc, proposen apujar els impostos a les grans fortunes i a les grans empreses que s'han beneficiat amb la situació de la pandèmia, i realitzar una reestructuració de les institucions reguladores i la coordinació entre el BCE i els bancs centrals nacionals. Tot plegat amb la voluntat d'afrontar les grans inversions públiques que els paísos hauran de fer per recuperar-se de la crisi provocada per la pandèmia, i realitzar la transformació verda de l'economia que cada cop és més urgent. El manifest és una declaració d'intencions que els seus autors fan, tot i saber que no és probable que l' statu quo l'accepti.

El País La perversa temporalidad del mercado laboral español

Aquest editorial del diari *El País* denuncia que arreglar el mercat laboral és una gran assignatura suspesa per la democràcia espanyola. No només per l'endèmica xacra de nivells d'atur molt superiors a la mitjana europea; també per la gran taxa de temporalitat. Gairebé un de cada quatre assalariats és eventual, un percentatge que deixa en mal lloc a Espanya a la Unió Europea. La situació es fa més sagnant si es consideren dos factors: que en moltes ocasions aquesta contractació temporal es fa de forma irregular, sense complir amb la llei, i que les administracions públiques donen pèssim exemple recurrent a aquests tipus de

contractes fins i tot més que el sector privat. Els efectes de l'alta temporalitat a Espanya són molts i perversos. Divideix el mercat laboral en dos grups molt desiguals: els que tenen una ocupació fixa i els que es veuen abocats durant anys a encadenar contractes temporals amb la precarietat i inestabilitat que això comporta. A més, per aquesta via arriben els ajustos d'ocupació en les crisis; és més fàcil no renovar que obrir un conflicte col·lectiu amb una plantilla per rebaixar sous i jornada. Així mateix, empreses i assalariats s'impliquen molt menys en la formació per a un treball que, total, té data de caducitat. I això últim, al seu torn, llasta la productivitat i, al final de la cadena, els sous. La solució no és simple i no passa per un sol punt. Els canvis legals són necessaris. Però també és important modificar un model productiu en què, fins ara, les activitats de temporada i les necessitats puntuals de mà d'obra tenen molt pes. I és fonamental que les administracions donin bon exemple en aquesta matèria.

Johanna Treeck Europe must deliver on stimulus now, says central bank chief

En aquest article de *Politico*, Johanna Treeck ens ofereix les dades i comunicats presentats pel Banc Central Europeu, liderat per Christine Lagarde, al voltant de la gestió de la crisi econòmica en l'àmbit de la UE. Lagarde va assegurar al comitè d'assumptes econòmics i monetaris del Parlament Europeu que cal oferir i incentivar de manera urgent mesures d'estímul fiscal per pal·liar la crisi. A diferència dels Estats Units, els quals van llançar un paquet d'estímuls d'1,9 bilions de dòlars, la Unió Europea va acordar un paquet de 750.000 milions d'euros que, a més, encara no ha començat a fluir. Aquestes dades, segons Treeck, han generat preocupació; fet que ha conduït a Lagarde a advertir de la situació. Segons les previsions econòmiques del BCE, la recuperació econòmica europea està sent molt més lenta que la dels Estats Units: segons la Reserva Federal, a diferència del cas de la UE, la qual no preveu iniciar el procés de recuperació fins a la segona meitat de l'any 2021 i ha reduït les seves perspectives de recuperació fins al 3,1 per cent, l'economia nord-americana creixerà un 6,5 per cent durant aquest any. Per altra banda, Lagarde adverteix que el Banc Central Europeu no podrà tolerar un augment dels rendiments; per això preveu augmentar significativament les compres de bons a curt termini per aturar-los. Sigui com sigui, segons Christine Lagarde és imprescindible, l'estimulació econòmica ha de donar-se «ara».

Philippe Copinschi Le pétrole devient l'énergie du pauvre

Una revolució silenciosa està en marxa en un mercat de l'automòbil en plena tempesta arran de la crisi sanitària: les vendes de cotxes nous van caure un 24% a Europa el 2020 en comparació amb el 2019. Ara Europa s'ha convertit en el mercat de vehicles elèctrics més gran del món, per davant de la Xina. Aquesta és l'anàlisi duta a terme per una sèrie d'investigadors en un informe publicat per l'Observatori per a la seguretat dels fluxos i materials d'energia. En el món desigual que vivim, això no vol dir que el petroli deixi de consumir-se ràpidament a gran escala, especialment en els països en desenvolupament on l'accés a tecnologies avançades és sovint limitat. Això és particularment el cas de l'Àfrica subsahariana, que s'ha convertit des de fa molt de temps en el receptacle dels cotxes

europaus i asiàtics vells que ja no compleixen les normes ambientals o de seguretat dels seus països d'origen. Però l'or negre sens dubte canvia el seu estatus: una energia estratègica per la qual les grans potències estaven disposades a lluitar, es prepara per convertir-se en l'energia dels pobres, la que utilitzaran les poblacions dels estats que no tenen accés a les tecnologies més avançades.

Sostenibilidad y cambio climático

Slate Quinze ans après, où en est le projet de la Grande Muraille verte du Sahara?

Per intentar aturar o, com a mínim, frenar la progressió del desert, els Estats sahelians han emprès projecte que no podria ser més ambiciós: construir un mur d'arbres de més de 8.000 quilòmetres, entre el Senegal i Djibouti. A mitjan anys vuitanta, Níger va adoptar una estratègia similar per frenar la desertificació. Els agricultors van fomentar el creixement dels arbres, que van ajudar a retenir el sòl, a proporcionar humitat de les fulles, nutrients per al sòl de les branques mortes, etc. Això va acabar frenant l'avanç del desert. Això no obstant, la barrera vegetal que havia de protegir els països del Sahel de l'extensió del desert encara està lluny de completar-se. Quinze anys després del llançament del projecte, només s'han desenvolupat quatre milions d'hectàrees d'aquest Mur Verd sobre els 100 milions previstos per al 2030. Per tant, només s'ha completat el 4% del projecte per manca de voluntat política i recursos financers.

Wolfgang Münchau A qué nos referimos cuando decimos verde

El canvi climàtic és un problema central que es manifesta amb determinació en els debats polítics actuals. Tanmateix, moltes de les propostes que es realitzen per pal·liar-lo corren el risc de no ser suficients. En aquest article del diari *El País*, Wolfgang Münchau, director de la plataforma de serveis d'anàlisi Eurointelligence, realitza una crítica al compromís climàtic de la Unió Europea i a la seva proposta per la reducció del 55% de les emissions de CO2. Münchau proposa un seguit d'exemples al voltant de l'objectiu climàtic de la UE i d'altres propostes realitzades que, per si mateixes, no han estat capaces de resoldre el problema i s'han quedat -en paraules de l'autor- en fum. Des de la seva perspectiva, no hi ha cap dubte que la Unió Europea té la possibilitat d'arribar a ser líder global en tecnologies contra el canvi climàtic; tanmateix, els objectius no són la clau per arribar-hi. L'autor proposa que les inversions són imprescindibles per obtenir resultats: una reforma de la normativa fiscal, combinada amb l'augment de les inversions -fent èmfasi en el sector privat- i la creació de llocs de treball en el sector del medi ambient serien molt més útils contra el canvi climàtic que les mesures actuals, les quals -diu Münchau- són "competències sense sentit per objectius numèrics contra el canvi climàtic". Sigui com sigui, des de la perspectiva d'Eurointelligence les estratègies actuals constitueixen una farsa amb pràctiques tramposes. Si no hi ha canvis -preveu Münchau- les conseqüències per la UE seran també polítiques: quan la ciutadania s'adoni que no hi ha hagut polítiques efectives contra el canvi climàtic, aquesta perdrà tota una generació de joventut votant.

Mariana Mazzucato Saving the Climate in a Triple Crisis

L'article de Mariana Mazzucato per a *The New Republic* proposa una aproximació diferent a la forma d'entomar les tres grans crisis que pateix la humanitat en aquests moments arrel de l'expansió de la pandèmia, la sanitària, l'econòmica i la del canvi climàtic. L'autora alerta que no n'hi haurà prou amb estratègies a curt termini, s'ha d'anar més enllà i replantejar el capitalisme. Partint de l'exemple de la crisi financera de 2008, es pot veure com el paper de les administracions va ser el de solucionar el problema rescatant els bancs amb diners públics, per després tornar a confiar plenament en la iniciativa privada per a generar riquesa. L'hegemonia neoclàssica estableix que el paper de l'estat en l'economia, en el millor dels casos, ha de ser el d'àrbitre, o en tot cas, el de rescatar l'economia en moments concrets. Mazzucato afirma que aquesta visió és massa a curt termini, i que el que cal és que l'estat sigui un actor principal alhora de dissenyar el model econòmic a llarg termini. Això es pot fer bonificant fiscalment aquelles empreses que compleixen amb objectius relacionats amb la sostenibilitat mediambiental o que paguen millors sous i tenen més responsabilitat social, però fins i tot, es pot anar més enllà i transformar l'estat en un hub estratègic que coordini diferents sectors de l'economia per tal d'ajuntar els esforços cap a complir amb aquests objectius. Mazzucato utilitza l'exemple de la missió Apollo 11, que va portar els primers humans a la lluna, i que responia a un projecte ambiciós impulsat des de l'administració, a través de la NASA, però que va requerir la coordinació de múltiples iniciatives privades per realitzar-se. En qualsevol cas, els reptes que es presenten avui dia requeriran d'una gran coordinació internacional que requerirà que el paper de les administracions públiques vagi molt més enllà de simples intervencions puntuals per treure les castanyes del foc, que sempre socialitzen costos i privatitzen beneficis. Els reptes que tenim al davant requereixen d'un nivell major de planificació a llarg termini, i aquest paper només el pot fer l'estat.

Politico Who are the inventors catalyzing the EU Green Deal?

Al dossier "Qui són els inventors que catalitzen el *Green Deal* de la UE?", *Politico* presenta una animació informativa que visibilitza la importància de dos elements imprescindibles per la materialització del *Green Deal* de la Unió Europea: per una banda, la química i, per altra, els inventors/res. El paper del *Green Deal* transcendeix el valor ambiental i es converteix, segons *Politico*, en un element indispensable pel futur d'Europa. L'animació, en primer lloc, ens mostra exemples específics sobre quin paper té la química en la reinvençió verda" de sectors i esferes com l'energia, les tecnologies, la salut, el transport, la construcció o els materials del dia a dia. Des de les turbines de vent fins als telèfons mòbils, passant per la higiene o els vehicles híbrids, la química ofereix múltiples possibilitats per lluitar contra la contaminació i les emissions de CO2. Tot seguit se subratlla la importància dels inventors i inventores que treballen per materialitzar els objectius que consoliden tracte verd europeu; des de les cases verdes i l'ús de materials reciclables i reutilitzables fins al potenciament d'energies 100% renovables. En definitiva, el paper dels inventors i inventores i la indústria química presenten beneficis a llarg termini i al voltant de múltiples esferes; no només pel que fa al canvi climàtic i a la contaminació sinó que també són indispensables per al

funcionament i creixement de l'economia europea present i futura. D'aquesta manera, és probable que no puguem concebre un futur per Europa si no passa, necessàriament, pel *Green Deal*.

Mariano Marzo Masa antropogènica vs. biomassa natural

El catedràtic Mariano Marzo exposa un tema que anirà agafant forces al llarg dels anys vinents: l'Antroposcè, aquest nou període geològic on l'impacte de les accions humanes sobre el planeta és més intens que mai. El seu article a *El Periódico* es basa en estadístiques fiables i estudis científics de qualitat per tal de demostrar que ens trobem ja de ple en aquesta nova etapa. Marzo comença fent una distinció entre la massa antropogènica constituïda per tots allò que ha estat produït per l'home, i la biomassa formada per tot allò de tipus natural. Partint d'aquesta distinció, nombrosos estudis s'han dut a terme, fent especial menció a l'estudi impulsat al final del 2020 pels científics Israelians del Weizmann Institute of Science. Els resultats són alarmants, ja que si als anys noranta els materials de tipus humà únicament representaven un 3% de la massa total a la terra, ara el creixement exponencial de les xifres any rere any és una realitat. Una realitat que es materialitza amb les conclusions finals de l'estudi que ens demostren que aquest mateix any, per primer cop en tota la història de la humanitat, els materials humans superen als materials naturals. Marzo considera que es tracta d'una situació alarmant, que deixa en evidència dues qüestions inacceptables i estrictament interrelacionades. D'una banda, en un sistema capitalista i consumista, la producció massiva ha esdevingut habitual, on la massa que representa el plàstic ja duplica al total d'animals sobre la terra, fet que al mateix temps destrueix biomassa, com serien tots aquells animals morts a causa de la ingesta de plàstics. D'altra banda, sostenir aquest sistema de producció i consum massiu, únicament és possible mitjançant la transformació desmesurada del paisatge, destruint massa de tipus natural, talant boscos, cremant prats, caçant animals o exterminant espècies. El catedràtic acaba l'article invitant-nos a reflexionar sobre aquest nou període en el qual ens trobem, tot deixant a la vista la nocivitat que aquest també suposa per als éssers humans.

Ben Ehrenreich We're Hurling Toward Global Suicide

Ben Ehrenreich adverteix al seu article a *The New Republic* sobre l'emergència que presenta la crisi climàtica i sobre com les solucions que s'estan plantejant són del tot insuficients. L'article comença citant un article publicat per 17 científics al diari *Frontiers in Conservation Science*, on s'utilitza l'adjectiu "horrible" en referència a les perspectives de futur que esperen a la humanitat en relació amb el canvi climàtic. Tot i semblar un terme alarmista, l'autor realitza un anàlisi sobre la forma en com s'està encarant el problema i conclou que no és tant exagerat com sembla. Ehrenreich destaca com tot i la rapidesa d'acció de Biden en els seus primers dies a la Casa Blanca, tota la retòrica de la transformació de l'economia passa per plantejar noves oportunitats de creixement al voltant de l'economia verda. El problema està en que tots els indicadors mostren que si es manté el mateix volum de creixement, encara que sigui verd, i de consum

no n'hi haurà prou per mantenir l'1,5 graus de pujada de la temperatura que està establert com l'objectiu a no sobrepassar. Per aconseguir complir amb aquest i els altres Objectius de Desenvolupament Sostenible caldrà transformar el sistema econòmic en un que no necessiti créixer indefinidament per sostenir-se. Això s'estima molt complicat, perquè com es cita a l'article, "És més fàcil imaginar la fi del món, que la fi del capitalisme", i no sembla que cap iniciativa política s'atreveixi a qüestionar aquest mantra. A més, hi ha un clar component de classe en aquest entrellat, ja que el 5% de la població més rica del món emet més d'un terç de les emissions, mentre que el 50 % més pobre és el que en pateix més les conseqüències. Finalment, per donar una petita finestra a l'optimisme, Ehrenreich destaca com aquesta bogeria col·lectiva del creixement indeterminat és un fenomen relativament recent, i durant la major part de la història de la humanitat no ha estat així, per tant no 's impossible canviar. A més, no necessàriament requeriria un empobriment generalitzat, ja que si l'1% més ric reduís les seves emissions fins a una trentena part de les actuals, el 50 % més pobre podria multiplicar les seves per tres.

Der Spiegel Dürren in Europa so extrem wie noch nie

La revista *Der Spiegel* exposa amb tota cruesa l'Antroposcè, aquest període en què el nostre planeta se situa actualment, on les accions dels éssers humans sobre la terra han transformat profundament la seva geologia. Nombrosos estudis deixen al descobert com l'acció humana ha accentuat el canvi climàtic, fenomen que ha modificat les condicions climatològiques de l'Europa Central, esdevenint aquestes extremes i fortament nocives. Entre aquests estudis fiables, cal destacar l'impulsat per *Geoscience*, on es varen recollir mostres d'arbre pertanyents a diferents èpoques històriques, des del 75 a.C fins al 2018, tot analitzant-les per acabar extraient una sèrie de conclusions. Les mateixes conclusions que notaren l'assecament progressiu del continent Europeu en els darrers dos mil·lennis, un assecament que fou traduït amb estius extremadament secs i calorosos en els últims darrers anys, concretament des del 2015. Aquestes condicions climatològiques extremes que han tingut un impacte sobre els ecosistemes d'Europa central, modificant-los profundament amb l'assecament de rius, boscos, terres menys fèrtils, extinció d'animals i molt més. En la mateixa línia, l'article recorda que aquests canvis tant, en el clima com en els ecosistemes europeus, són al mateix temps, altament nocius per la societat com a tal. D'una banda, aquests afecten directament a l'agricultura; fet que pot fàcilment desencadenar en episodis de fam, crisis econòmiques, migracions, inestabilitat política i molt més. D'altra banda, aquest afecten directament a la salut de les persones, veiem que durant el 2018 a Alemanya es va detectar un augment considerable de morts a causa de la calor. L'article acaba fent-nos memòria de l'emergència que suposa donar una resposta conjunta a la crisi climàtica, un problema de tipus global que ens afecta a tots.

Innovación, ciencia y tecnología

Saloni Dattani Where will the next pandemic come from and how can we prevent it?

En aquest article de *The New Statesman*, Saloni Dattani planteja una pregunta molt directa: on s'originarà la propera pandèmia i com podem prevenir-la?. Per molt que aquesta pregunta pugui semblar alarmant, mirar de contestar-la ens pot ajudar, segons Dattani, a diagnosticar i tractar futures pandèmies; d'aquesta manera ens podríem estalviar gran part dels problemes que avui dia estem vivint a causa de la COVID-19. Tanmateix, cal tenir en compte que la resposta a la pregunta plantejada per l'article és del tot difícil de contestar. L'autora recorda que les malalties infeccioses troben l'origen en múltiples fonts, ja sigui fruit de patògens vells, d'accidents de laboratori o, inclús, de fonts habituals com la "zoonosi" -el salt d'animals a humans-. D'entre tots els riscos d'infecció, Saloni Dattani està especialment preocupada per les explotacions industrials: espais on s'empaqueten animals portadors d'infeccions en un espai reduït que poden incubar bacteris mutats i resistents als antibiòtics d'alt risc. Sigui com sigui, continua Dattani, val a dir que tot i l'àmplia gamma de microorganismes que poden causar malalties zoonòtiques, la possibilitat de transmissió i derivació en pandèmia no és tan senzilla. El progrés del coneixement científic ha representat, en molts moments, un element crucial per la precisió i actuació en passades, presents i possibles futures pandèmies. L'autora recorda que factors com la higiene, els insecticides, les mosquiteres, el clavegueram o inclús la pasteurització han constituït elements claus de defensa contra els patògens perillosos. Per això, l'autora recorda que cal preparar-nos per atacar els patògens alhora que implementem mesures per pal·liar potencials factors de risc, com el canvi climàtic. Serà probable, així, disminuir en gran manera els efectes devastadors de la propera pandèmia.

Pablo Pérez González Ciencia, 'clickbait', sensacionalismo y conocimiento

Pablo G. Pérez González ens invita a reflexionar sobre el mètode científic i el seu objectiu final, prenent l'article científic que demostrava vida extraterrestre a Venus com a base, aquest es qüestiona: quin sentit té publicar els resultats finals d'una investigació científica? L'investigador comença explicant que fa pocs mesos es va publicar un article extremadament sofisticat puix seguia el mètode científic al peu de la lletra, el qual demostrava que en l'atmosfera de Venus hi residia un compost essencial per l'existència de vida extraterrestre. La seva publicació va generar un gran debat, tot representant un incentiu per molts altres científics a continuar les seves investigacions en l'àmbit, sempre intentant respondre: «estem sols en aquest univers?». I fou precisament arran d'aquesta publicació polèmica que finalment es va destapar l'error de l'article de Venus, on la recol·lecta errònia de dades acabà per demostrar que la vida era fet impossible en aquell planeta. En aquest punt, Pérez es qüestiona la validesa de la investigació i publicació sobre Venus, per acabar extraient dues conclusions interrelacionades. D'una banda, publicar un article científic sempre és útil puix ens deixa en evidència les mancances d'aquesta investigació, estimulando així la millora. D'altra banda, la publicació d'un article científic sempre és útil puix ajuda en l'avenç en el coneixement en el seu complet, el treball conjunt sempre ens posicionarà més prop d'aquell coneixement absolut i irrefutable tan desitjat. I és aquí on l'investigador acaba recordant-nos que en cap cas la investigació sobre Venus ha de ser vista com a invàlida, és més, gràcies a aquesta, tota la comunitat, tant científica com social, es va qüestionar els orígens de la vida, també s'iniciaren noves investigacions

rigoroses, van sorgir noves teories i amb tot això, el coneixement va avançar més que mai.

Alex Knapp Politics, Not Science, May Be Behind Suspensions Of AstraZeneca's Covid Vaccine

L'article d'Alex Knapp i Leah Rosenbaum per a *Forbes* planteja la sospita sobre les autèntiques raons darrere de la suspensió cautelar de l'administració de la vacuna d'AstraZeneca a diferents països. Dinamarca va ser el primer país que va aturar la vacunació d'un dia per l'altre en observar que s'havien donat alguns casos d'un tipus de trombosi molt estranya, i poc després altres països van seguir les mateixes passes. El que és curiós és que el nombre de casos que es van donar no excedeixen el nombre de casos que es donen habitualment en la població general, concretament hi ha hagut 37 casos entre els 17 milions de vacunats amb el producte d'AstraZeneca al Regne Unit i Europa. Tots els experts coincideixen en que no sembla que hi hagi cap relació entre la vacuna i els casos de trombosi, la qual cosa aixeca sospites sobre l'autèntica raó que hi ha al darrere de la suspensió. Els autors apunten a que hi hauria raons polítiques relacionades amb la necessitat de trobar un cap de turc per justificar un inici de la campanya de vacunació decebedor. En qualsevol cas, les conseqüències de l'aturada són potencialment molt més greus que els pocs casos de trombosi que es puguin donar, no només per les morts que la vacuna pot evitar, si no per la desconfiança que pot generar en la població. Un informe recent del Centre per la Prevenció i el Control de les Malalties indica que menys de la meitat dels europeus creuen que les vacunes són segures. En aquest context, afegir més incertesa sobre la seguretat de les vacunes sense evidències empíriques sembla un moviment força irresponsable. Sobretot tenint en compte que el preparat d'AstraZeneca és el més barat i el més fàcil de conservar, la qual cosa el converteix en el principal candidat a ser l'eina de vacunació preferent per a molts països en vies de desenvolupament.

Sarah Wheaton Vaccine apartheid or corona-utopia — 6 post-pandemic futures

A la revista *Politico*, Sarah Wheaton ens invita a fer un viatge al futur, tot imaginant sis possibles escenaris en relació amb la COVID-19. Primer, un escenari utòpic on els governs han deixat de banda l'actitud sectària apostant així per la cooperació; la pandèmia no ha desaparegut, però la perfecta coordinació ens permet viure amb normalitat. Segon, el pitjor dels escenaris on la manca de coordinació ha donat lloc a la manifestació més extrema de les desigualtats socials, creant dos grups perfectament diferenciats. D'una banda, els de classe social alta i vacunats que tenen accés a la nova normalitat, de l'altra els de classe social baixa o els que no poden/volen vacunar-se són marginalitzats. Tercer, un escenari on el sistema d'immunitat funcionava relativament bé, però que va empitjorant amb l'aparició de les noves variants de la COVID-19. Quart un escenari de límbic legal, on molts es trobaran entre l'espasa i la paret, a causa dels nombrosos reptes judicials que suposarà l'entrada en vigor dels anomenats passaports de vacuna, Cinquè, l'accentuació de les desigualtats socials, on només aquells que tinguin suficients recursos podran adaptar-se a les diverses definicions d'immunitat, gaudint plenament de la nova normalitat. I finalment,

un escenari on les vacunes han estat altament efectives també per les variants, la qual cosa comportaria que els certificats d'immunitat fossin gairebé innecessaris.

Nathan Levine i Chris Li Pathogens Have the World's Attention

La COVID-19 ha evidenciat l'abast que un simple patogen transmissible pot tenir sobre la societat i, en paral·lel, ha demostrat la dificultat que tenim per contenir les seves repercussions. En aquest article, Nathan Levine i Chris Li realitzen una anàlisi que, a través de l'atenció sobre les preocupants dades que ha deixat l'actual coronavirus, se centrarà en un aspecte summament omès: la bioseguretat i les armes biològiques. A hores d'ara, segurament som conscients que el potencial catastròfic derivat de la transmissió d'un patogen pot arribar a extrems terribles. En aquest sentit, les armes biològiques configuren una de les principals veus d'alarma, sobretot -com bé anuncien Levine i Li- pel que fa al conflicte entre els Estats Units i la Xina. Tanmateix i de manera paradoxal, aquest problema està passant desapercebut. És per això que, segons els autors, la manifestació d'una actuació contundent i visible al voltant de la bioseguretat representa una oportunitat per establir la credibilitat dels Estats Units com a líder mundial; sobretot de cara a la pròxima reunió de la revisió de la BWC (Convenció de les Armes Biològiques), on se'ls presentarà l'oportunitat de mostrar la seva superioritat davant la Xina. En definitiva, l'argument dels autors defensa que ara més que mai és necessari que Washington assumeixi el lideratge en matèria de bioseguretat: un gest estratègic que, tant a escala simbòlica com pràctica, li pot aportar múltiples beneficis. Tanmateix, afirmen, han de reaccionar de pressa: la Xina ja ha mostrat interès per assumir un paper protagonista en la mateixa matèria.

Melissa Heikkilä Europe's artificial intelligence blindspot: Race

L'article de Melissa Heikkilä per a *Politico* alerta sobre un fenomen recent relacionat amb les noves tecnologies i que pot ser font de múltiples vulneracions de drets, com és la discriminació racial als sistemes d'Intel·ligència Artificial. Recentment, els Països Baixos van protagonitzar un escàndol arran de l'acusació falsa de frau a 26.000 famílies que tenien en comú que pertanyien total o parcialment a minories racials. Resulta que el govern havia utilitzat un algoritme que pronosticava el perfil de persona que és probable que cometi frau demanant ajudes. Segons l'autora, hi ha un risc real de que els instruments de IA reproduïxin els prejudicis racistes de la societat, ja sigui en base al reconeixement facial, o per nacionalitat, o fins i tot per l'origen dels noms i cognoms. El model europeu de regulació de la IA busca el seu lloc entre el laissez-faire americà i el dirigisme xinès, i per tant, busca incentivar el desenvolupament de les tecnologies, però protegint el dret a la privacitat i els altres drets fonamentals. Més enllà de l'ús obertament discriminatori d'aquesta tecnologia, hi ha riscos més subtils, però que poden provocar greuges igual d'importants. És fàcil que una tecnologia dissenyada per persones blanques i pensada per a persones blanques, acabi reproduint criteris racistes, encara que els seus creadors no ho vulguin així. L'única solució a aquesta problemàtica passa perquè les minories racials i ètniques formin part del procés de creació, o si més no de regulació d'aquestes tecnologies. Però hi ha un problema afegit, i és que la presència d'aquestes minories a les institucions

europées, que han de generar les regulacions que evitin aquestes discriminacions, és molt baixa. Com diu el professor Os Keyes de la Universitat de Washington, “Massa sovint les decisions sobre què ha de ser regulat són preses per una petit grup de persones amb un petit rang d’interessos.”

Alexandra Reeve Givens et al. We Need Laws to Take On Racism and Sexism in Hiring Technology

En aquest article d’opinió publicat a *The New York Times* les autores descriuen com els mecanismes d’Intel·ligència Artificial per la contractació laboral, una tecnologia cada vegada més present en les empreses pels seus avantatges múltiples, poden representar alhora instruments de reproducció de les discriminacions laborals per raons de gènere, classe, raça o altres esferes que, històricament, han sigut sinònimes de desigualtat i asimetria en l’àmbit laboral. Aquesta tendència, segons els autors, és alarmant i ha de ser tractada amb urgència. A la ciutat de Nova York, de moment, ha sorgit el debat sobre un projecte de llei que podria regularitzar les eines automatitzades d’avaluació de candidatures laborals. Les autores consideren que l’atenció a com es regula aquesta llei podria marcar una diferència definitiva per la ciutat pel que fa a unes discriminacions laborals que ha de ser urgentment erradicades i per garantir els drets i la igualtat de totes les persones. Entre altres funcions, aquesta llei requeriria aspectes com les avaluacions constants de l’índex de biaix i discriminació o l’obligació per part dels proveïdors a informar sobre com se seleccionen els sol·licitants de feina. Tanmateix, segons els autors, són necessàries moltes més mesures per tal que la llei sigui realment efectiva si es vol lluitar contra la discriminació; per exemple, l’ajuntament haurà de contemplar que les esferes de desigualtat són múltiples i complexes i que la raça o el gènere no són les úniques qüestions que s’han de contemplar. L’orientació sexual o les discapacitats, per exemple, també són elements que esbiaixen. Sigui com sigui, consideren que aquest projecte presenta una gran oportunitat per la ciutat i per assolir l’ideal que representen els Estats Units, que és precisament la igualtat d’oportunitats per a tothom.

Simon Hertz Und plötzlich ist das Online-Konto weg

Simon Hertz exposa a la *Süddeutsche Zeitung* una nova cara del món digital, extremadament nociva i per molts desconeguda. Aquest comença recordant-nos que les plataformes digitals han esdevingut part essencial i imprescindible en les nostres vides, i amb la pandèmia encara més. El món digital ens serveix per comunicar-nos amb els nostres amics i familiars, tenim aplicacions per pagar els nostres deutes, cerquem informació a Google, trobem feina mitjançant aplicacions, comprem, invertim i moltes accions més que en cap cas podríem dur a terme si no fos perquè tenim un compte de Google, Facebook, Twitter o altres. En aquest punt, Hertz afirma que una vida sense aquests respectius comptes, suposaria per la majoria dels usuaris una desesperació puix aquests es trobarien completament aïllats, inclús incapaços de dur a terme accions imprescindibles per cobrir les seves necessitats bàsiques. Tot recordant-nos que ja s’han donat casos reals on sense motiu aparent, les plataformes digitals han bloquejat comptes

d'usuaris, sense cap mena de justificació ni explicació prèvia. Simon Hertz cataloga aquesta situació com inacceptable, puix en cap cas es pot tolerar que el món digital, tot convertint-se en aquell imprescindible per gairebé tota la humanitat, segueixi sent aquell extremadament desconegut. És més, la ignorància d'aquest món obliga els usuaris a recuperar els seus comptes bloquejats, fent ús de la via més fàcil, essent aquella de compartir documents d'identificació. Un fenomen que ens obliga a pensar que tot ha estat pla estratègic dels grans gegants, mecanisme extremadament funcional pels seus interessos. Finalment, Simon Hertz acaba fent una crida als governs i a la comunitat internacional, tot recordant que està en les seves mans posar pressió a les grans corporacions, tot exigint més transparència, claredat i respecte. I és que cal que d'una vegada per totes, aquest món, el més imprescindible deixi de ser el més confós i abstracte de tots. Cal que els usuaris siguin coneixedors del seu funcionament, dels seus drets i deures, i de tots aquells mecanismes que tenen disponibles per protegir-se i defensar-se.